

Rune-Indskriften paa ringen i Forsa Kirke s. 24; Wadstein, *Runinskriften på Forsaringen* s. 17 f. i *Skrifter utg. af K. Humanist. Vetenskaps-Samf. i Upsala* VI, 3 har visserligen en annan uppfattning.

R. 15—20 **skut**?? förmodar jag hava varit **skut[a i]** och hava utgjort dat. sing. av fsv. **skūti*, isl. *skúti* m. 'ludende, med Overdelen fremover hængende Fjeld, Fritzner², styrd av efterställd prep. i 'uti'. Man skulle även kunna tänka på prep. *ā*, men liksom i de flesta övriga inskrifter av kortkvisttypen bör runan **o** haft utseendet **Ɱ**, och denna form kan r. 20 icke hava haft. Den enstaka liggande bergkullen, som tätt ovan inskriften stupar brant ned, torde hava kunnat betecknas med detta ord, vilket ju ingår i bergnamnen Åreskutan och Anjeskutan.

Inskriftens transskription är alltså följande:

Solsi (el. *Salsi*) *gærði söl. D[agr] skut[a i] þ[ætt]a hiö.*

Översättning: Solse (el. Salse) gjorde solen; Dag högg detta på bergknallen.

Vad kan då syftet vara med denna ristning? Prof. Bugge antar den utförd för ro skull och har måhända rätt däri. Det kan tänkas, att Solse härlett sitt namn från sol och roat sig att rista en sådan, och att sedan ock Dag velat visa sin idrott att rista runor. Men möjligt är ju ock, att ristandet av solen, svärdet och runorna kan hava haft något allvarligt syfte, som är oss förborgat. Måhända utgör 'solen' ett spår av soldyrkan, jfr om sådana i Norge *Danske Studier* 1905, s. 115 f., och den hjulformiga bilden av solen på den danska stenen från Ryegaard från bronsåldern, se S. Müller, *Aarbøger f. nord. Oldk. og Hist.* 1907, s. 106 f. Prof. Löffler ifrågasätter, att ristningen av 'solen' varit ett trollmedel att få solen att skina, varå Frazer, *The Golden Bough*³, Part. I, Vol. 1 (1911), s. 311 f. anför många ex., av vilka det är närmast jämförligt, att en rund sten lades på marken med vita spön utgående i strålform för att härma solstrålarne.

En annan gåta, som denna ristning innehåller, är förekomsten av runan **ᚱ d**. På ristningens egen tid, som Bugge, *Runverser* s. 306, antager vara i mitten eller andra hälften av 900-talet, måhända kan den antagas vara 900-talets förra del, användes icke mera den 24-tekniga runraden; ristarens bruk av densamma är alltså ett bevis på runologisk lärdom. Sannolikt har han fått kunskap om motsvarande ags. runas namn *dæg* och därför anbringat **ᚱ d** i betydelsen *Dagr*, som var både ett mansnamn och runans namn. Att de äldre nordiska runornas gamla namn och betydelse skulle fortlevat till ristarens tid, skulle strida mot resultatet av Wimmers undersökning om runskriftens utveckling i Norden. Jfr *Rök* III, s. 290 f.

44. Björnsnäs, Kvillinge sn, Bråbo hd.

Pl. XV. Fig. 2.

Litteratur: L. f. B. 1090 (av A. T. K.), teckning; L. 1090; W. 4.

Teckningen i L. f. B. 1090 visar blott högra halvan av stenen med runorna: **aftr : karol; fapur : sin**. På **r** i **aftr** saknas vänstra kännestreck, **a** i **karol** har kännestreck blott på vänstra sidan, **n** i **sin** och **o** i **karol** blott på högra sidan om staven.

W. 4 meddelar ur mig obekant källa en fullständigare och synbarligen riktigare läsning:

Karli : raisti : stin : pansi : aiftr : karal : fapur : sin :

Namnet **karal** är *Karl* med en hjälpvokal mellan *rl*.

Översättning: Karle reste denna sten efter Karl, sin fader.

45. Björnsnäs, Kvillinge sn, Bråbo hd.

Pl. XVI. Fig. 1.

Litteratur: L. 1091; W. 5; L. f. B. 1091, teckning; P. A. Säve, i *ATS* I, s. 66, teckning, och *Reseber.* 1861, s. 15, teckning; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 19, teckn.

Ristningen befinner sig på en berghäll, sydväst om gården, intill den till huvudbyggnaden ledande allén, 40 steg väster om bron. Ristningen ligger bakom logen, P. A. Säve fann den inne i tröskhuset under och jämte draghjulet.

Ristningen utgöres av en runristad orm, böjd ungefär i form av ett Z; huvudet ses uppifrån, har två stora ögon på sidan och tretungad nos. Ormens hela längd är 4,95 m. Avståndet från ormhuvudets spets tangerande krökningen av stjärtens nedre slinglinie till hällens kant är 2 m. Ormens huvud och hals sträcka sig rakt ungefär 2 m. Slingans bredd 12 cm.

Hela inskriften är tydlig och väl bibehållen med bred ristning. Första namnet efter det inledande kolon är **harpi**, vari även **h** är fullt tydligt, som av alla föregående undersökare lästs som **k** på grund av en smal fåra mellan kännestrecken. Ut i **sikrif** är upphöjningen mellan stav och kännestreck i **k** nästan borta. Platsen för **kairpu** är fårad, men runorna äro tydliga. Ut i **buru** utgår kännestrecket på **b** 3 cm under toppen men omedelbart från foten; på **b** i **bupur** 1 cm från toppen och 2 cm från foten. På **p** utgår kännestrecket nära stavens ändar uti **harpi** och det första **paisi**, vars **s** är vänderuna.

Runorna äro följande:

: harpi : auk : sikrif : litu : haukua : haili : paisi : auk : kairpu : buru : paisi : aiftir : nan : bupur : sin :

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

Fsv. namnet *Hardhe* anföres av Lundgren, *Personnamn*, **sikrif** *Sigrēf* motsvarar det gottländska gårdsnamnet *Sigraifs* i Vamblingbo, **nan** torde vara en stark biform, jfr fno. *Nannr*, till fsv. *nanæ* SD. III, 17 eller, *nanny* SD. III, 95.

Ljudbeteckningen är märklig genom det ymniga bruket av digrafer: **ai** för *æ* och **au** för *ø*, samt genom hjälpvokalen i **buru** *brō*. Ut i **bupur** *brōður* är **r** utelämnat.

Translitterationen är alltså följande:

Harði ok Sigrēf lætu hoggva hælli þæssi ok gærðu brō þæssi æftir Nann brōður sinn.

Översättning: Harde och Sigrev läto hugga denna häll och gjorde denna bro efter Nan, sin broder.